

VISIEDOCUMENT
2025-2029

Proactief en Richtinggevend

Het College Specialismen Verpleegkunde

Verpleegkundig Specialisten Register®

v&vn

COLLEGE SPECIALISMEN VERPLEEGKUNDE

VISIEDOCUMENT 2025-2029

2 december 2024

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. College Specialismen Verpleegkunde.....	4
3. Verpleegkundig specialist.....	6
Opleiding tot verpleegkundig specialist.....	7
4. Maatschappelijke Ontwikkelingen.....	9
5. Beleidsthema's CSV 2025-2029.....	11
Bijlage: Samenhang wet- en regelgeving.....	13

1. Inleiding

In dit visiedocument beschrijft het College Specialismen Verpleegkunde (CSV) zijn taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden en de missie die daarop aansluit. Hierbij wordt ingegaan op de context waarbinnen het CSV haar rol vervuld. Onderdeel van deze context is de rol van de verpleegkundig specialist in een veranderend zorglandschap. Ontwikkelingen in deze context zijn bepalend voor de beleidsthema's van het CSV voor de komende jaren. Hiermee wordt dit visiedocument afgesloten.

In de bijlage staat een overzicht van relevante wet- en regelgeving.

De eerste registratie van verpleegkundig specialisten in het Verpleegkundig Specialisten Register vond plaats in 2009. Vanaf dat moment wijst het College Specialismen Verpleegkunde specialisten aan. Volgens de Wet BIG heeft een specialisme aanvullende en onderscheidende competenties binnen een deelgebied van het basisberoep. Door een specialisme in te richten worden basisvoorwaarden geborgd om burgers te beschermen tegen onzorgvuldig en onveilig handelen. In 2007 is dat vastgelegd in de Regeling Specialismen Verpleegkunde. Verpleegkundig Specialisten diagnosticeren, beoordelen en behandelen (inclusief voorbehouden handelingen) zowel medisch als verpleegkundig en onderscheiden zich daarmee van het basisberoep. Het register is verdeeld in drie onafhankelijke organen: Het College Specialismen Verpleegkunde (CSV), de Registratiecommissie Specialismen Verpleegkunde (RSV), en een Adviescommissie (Commissie van Bezwaar en Beroep).

2. College Specialismen Verpleegkunde

Het College is een inhoudelijk autonoom orgaan van V&VN en draagt de verantwoordelijkheid voor de regelgeving over de opleiding, registratie en herregistratie van verpleegkundig specialisten binnen de Wet BIG.

Het College Specialismen Verpleegkunde is conform artikel 14 van de Wet BIG belast met besluiten tot:

- instelling van een specialistenregister;
- regels met betrekking tot de eisen die gesteld worden aan de inschrijving als specialist en eisen en voorwaarden voor herregistratie;
- regels aan de erkenning van de opleidingsinstellingen;
- en regels aan de erkenning van praktijkopleiders en praktijkinstellingen, voor een specialisme.

Het College neemt verantwoordelijkheid in de wijze waarop de professionele standaard van de verpleegkundig specialist verankerd is in de zorg. Ze ziet het hierbij als haar taak ervoor te zorgen dat haar beleid, regels en eisen meebewegen met ontwikkelingen (maatschappelijke, technologische of zorg gerelateerde) en betreft hiervoor relevante stakeholders in haar activiteiten en besluitvorming. Dit draagt bij aan een toekomstbestendige, stabiele en duidelijke positie van de verpleegkundig specialisten in de zorg voor zowel patiënten als collega-zorgprofessionals en het draagt bij aan betekenisvolle en goede zorg.

De besluiten die het College neemt sluiten daarom aan bij de beroepskwalificaties en het deskundigheidsniveau van een verpleegkundig specialist die zijn opgesteld door V&VN.¹ Daarnaast wordt hierbij rekening gehouden met de maatschappelijke en financiële gevolgen met oog voor kwaliteit en doelmatigheid. Uiteindelijk zal de regelgeving van het College in werking treden na instemming door de minister van VWS.

De missie van het CSV is het ontwikkelen en bewaken van wet- en regelgeving over de beroepsuitoefening van de verpleegkundig specialist en de bijbehorende opleidingen. Het CSV anticipeert hierbij op ontwikkelingen in de maatschappij en in het beroep van de verpleegkundig specialist.

¹ V&VN. Beroepsprofiel verpleegkundig specialist. Januari 2019.

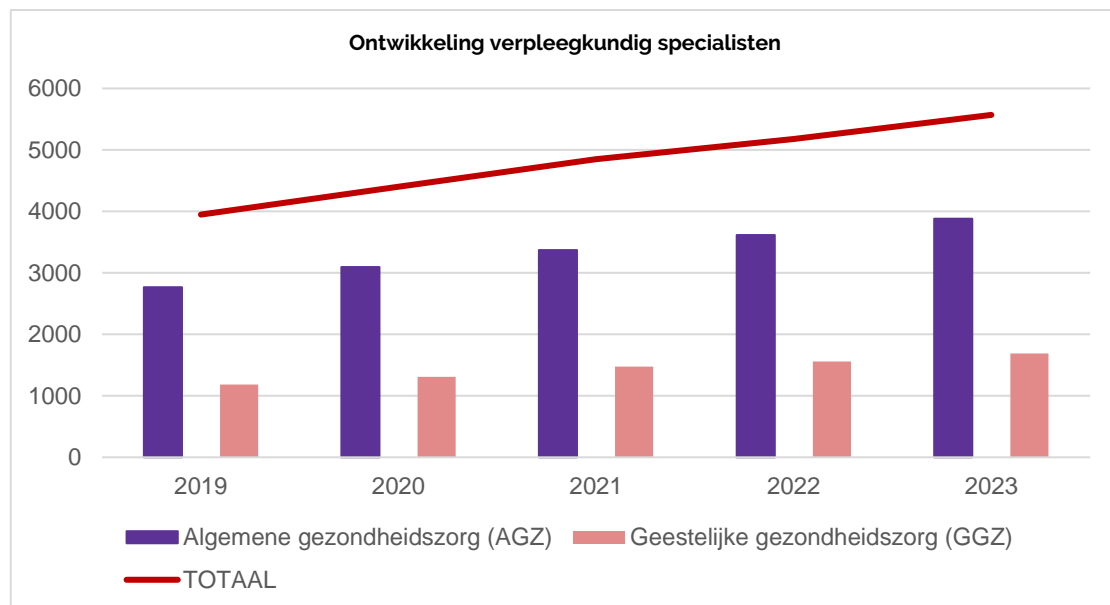
Samenstelling van het College

Het College Specialismen Verpleegkunde bestaat naast een onafhankelijk voorzitter uit verpleegkundig specialisten, leden van de branchepartijen uit de gezondheidszorg (ziekenhuizen, ggz, zorg voor verstandelijk gehandicapten, de verpleeg- en verzorgingshuizen, thuiszorg en jeugdgezondheidszorg), opleiders, adviserende leden uit het wetenschappelijk onderwijs, de KNMG, de beroepsvereniging voor verpleegkundig specialisten en de Registratiecommissie Specialismen Verpleegkunde. De samenstelling wordt momenteel geëvalueerd.

3. Verpleegkundig specialist

De verpleegkundig specialist biedt een geïntegreerde behandeling op basis van klinisch redeneren bij complexe zorgvragen op verpleegkundig en medisch gebied. Dat betekent dat hij of zij – naast de ziekte en/of het ziek-zijn – zich ook richt op de gevolgen van ziekte, op preventie en het bevorderen van zelfmanagement. De verpleegkundig specialist stimuleert de eigen regie van de zorgvrager en diens naasten met als doel het verhogen van de kwaliteit van leven. De verpleegkundig specialist is een zelfstandig bevoegd behandelaar.

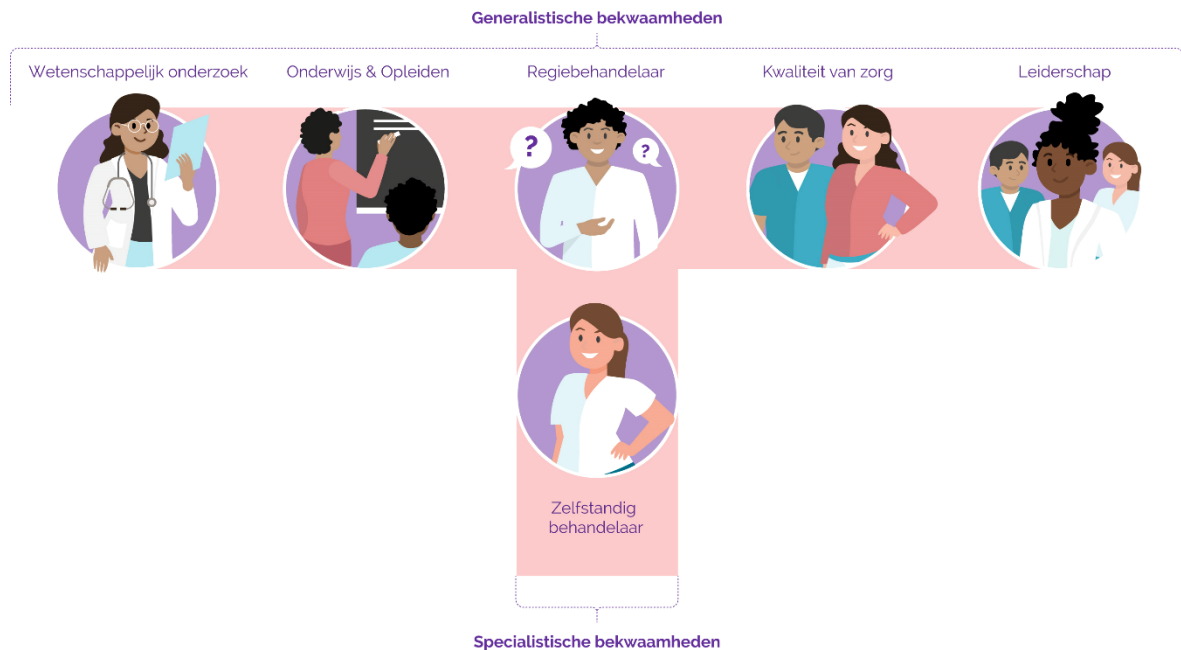
Het aantal verpleegkundig specialisten in Nederland groeit geleidelijk.

* Per 1-1-2021 zijn de verpleegkundig specialisten, preventieve zorg bij somatische aandoeningen, acute zorg bij somatische aandoeningen, intensieve zorg bij somatische aandoeningen en chronische zorg bij somatische aandoeningen opgeheven en gecontinueerd als verpleegkundig specialisme algemene gezondheidszorg. Voor de overzichtelijkheid zijn de somatische specialisten weergegeven als algemene gezondheidszorg.

Verpleegkundig specialisten zijn 'T-shaped beroepsbeoefenaren'. In de rol van regiebehandelaar is de verpleegkundig specialist verantwoordelijk voor de integrale behandeling van de patiënt: de regiebehandelaar behandelt, verwijst en vraagt om advies bij de inzet van alle betrokken zorgverleners en roept specifieke deskundigheid in als dat nodig is.

De verpleegkundig specialist: een T-shaped beroepsbeoefenaar

Bron: Infographic Jaarverslag CSV 2023

Verpleegkundig specialisten hebben een unieke gezamenlijke generieke basis ten aanzien van kennis, vaardigheden en attitude (op masterniveau). Deze basis bestaat uit het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek, zorg verlenen volgens professionele standaarden en richtlijnen, het onderwijzen en opleiden, het optimaliseren van de kwaliteit van zorg en het tonen van leiderschap. Dit reikt van de kliniek tot de politiek in de context van hun eigen vakgebied. Dit is het horizontale deel van de T.

Het verticale deel van de T gaat over de specialistische bekwaamheden in het eigen specialisme in de algemene gezondheidszorg of in de geestelijke gezondheidszorg, binnen een aandachtsgebied (bijvoorbeeld medisch-specialistische zorg of volwassenenpsychiatrie) én een expertisegebied (bijvoorbeeld ouderenzorg of verslavingszorg).

De verpleegkundig specialist geeft sturing aan zijn of haar vak en werkt permanent aan persoonlijke en professionele ontwikkeling. De verpleegkundig specialist levert op betrokken wijze patiëntenzorg, met aandacht voor de integriteit, autonomie en eigen regie van de zorgvrager.

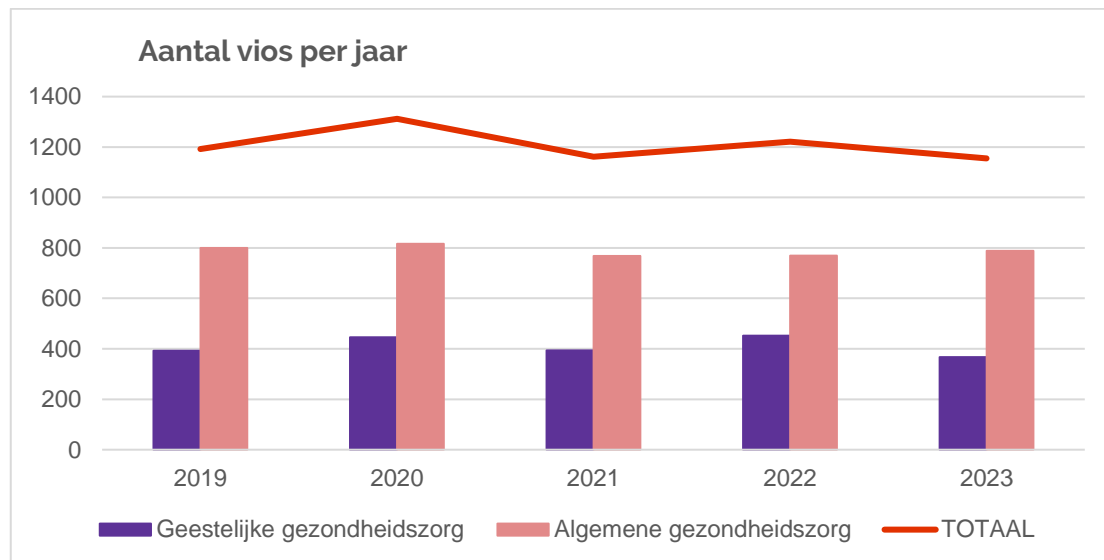
Opleiding tot verpleegkundig specialist

Verpleegkundig specialisten worden opgeleid tot specialist in de algemene gezondheidszorg (AGZ) of de geestelijke gezondheidszorg (GGZ).

Het beroepsprofiel van de verpleegkundig specialist (V&VN, 2019) is – naast de bepalingen van het CSV en de andere wettelijke kaders – het referentiekader voor het landelijke opleidingsprofiel.² Het beroepsprofiel beschrijft de bekwaamheden waaraan een verpleegkundig specialist voldoet. In het Algemeen besluit en het Specifiek besluit verpleegkundig specialist AGZ en het Specifiek besluit verpleegkundig specialist GGZ 2020 van het College Specialismen Verpleegkunde (CSV) staan afspraken over de inhoud, competentiegebieden, toetsing, beoordeling, omvang en de duur van de opleiding.

Ontwikkeling verpleegkundigen in opleiding tot verpleegkundig specialist

Jaarlijks zijn er bijna 1.200 verpleegkundigen in opleiding tot verpleegkundig specialist (vios).

* Per 1-1-2021 zijn de verpleegkundig specialismen, preventieve zorg bij somatische aandoeningen, acute zorg bij somatische aandoeningen, intensieve zorg bij somatische aandoeningen en chronische zorg bij somatische aandoeningen opgeheven en gecontinueerd als verpleegkundig specialisme algemene gezondheidszorg. Voor de overzichtelijkheid zijn de somatische specialismen weergegeven als algemene gezondheidszorg.

² LOO MANP. Landelijk opleidingsprofiel van de opleiding tot verpleegkundig specialist. Mei 2020.

4. Maatschappelijke Ontwikkelingen

De missie van het CSV is om bij haar besluiten over de regelgeving voor de opleiding en registratie van de verpleegkundig specialist te anticiperen op en aan te sluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen die de gezondheidszorg beïnvloeden. In dit hoofdstuk beschrijven we ontwikkelingen die volgens het college het meest van belang en in de komende vijf jaar van invloed zullen zijn op de uitoefening van het beroep. Op basis van deze ontwikkelingen heeft het college beleidsthema's bepaald (zie hoofdstuk 5). Deze thema's geven richting bij besluiten over de regelgeving voor de opleiding en registratie van de verpleegkundig specialist.

Onze samenleving heeft te maken met een dubbele vergrijzing. In de zorg betekent dit een oudere en meer zorgbehoevende populatie en een ouder wordende beroepsbevolking, wat leidt tot personeelsschaarste. De zorgbehoefte groeit vooral door een toenemend aantal chronisch zieken, medisch-technologische mogelijkheden en langer thuiswonende ouderen. Daarnaast leidt de groeiende sociaaleconomische ongelijkheid in de samenleving tot een toename van gezondheidsverschillen.³

Om de groeiende groep mensen passende zorg en ondersteuning te bieden, en om zorg toegankelijk en betaalbaar te houden, moeten we de zorg fundamenteel anders organiseren⁴.

Het is belangrijk om samen te werken en over eigen grenzen heen te kijken. Passende zorg is teamwork. Een intensieve samenwerking tussen alle vormen van zorg, gezondheidszorg, sociaal domein en mantelzorg is nodig voor de aanpak van sociaaleconomische oorzaken van gezondheidsproblemen.⁵

Het vraagt om zorg zoveel mogelijk in de thuissituatie te organiseren, tot nieuwe vormen van zorg, zoals e-Health en domotica. Bij dit principe speelt de weloverwogen inzet van geld, mensen, grondstoffen en materialen een belangrijke rol. Daarbij wordt ook gekeken wat de patiënt zelf kan doen en wat informele zorg kan bijdragen.

Passende zorg komt samen met de patiënt tot stand. Dit betekent zorg die past bij de persoonlijke situatie, behoeften en wensen van de patiënt. Dat

---

³ RVS (2023). De basis op orde. Uitgangspunten voor een toekomstgerichte eerstelijnszorg.

⁴ Integraal Zorg Akkoord (2022). Samen werken aan gezonde zorg.

⁵ Zorginstituut Nederland (2022). Kader Passende Zorg.

wordt bepaald in een gezamenlijk besluitvormingsproces tussen zorgverlener(s), patiënt en naaste(n).⁶

Passende zorg is inclusieve zorg. Binnen de zorgsector is te weinig aandacht voor verschillen tussen mensen, zoals lichamelijke en psychische vermogens, culturele achtergrond en sekse. Terwijl de Nederlandse samenleving steeds diverser wordt.⁷ Verder is aandacht voor verschillen nodig om een veilige en prettige opleidings- en werkomgeving mogelijk te maken.

Wetten, regels, protocollen, kwaliteitskaders en verantwoording dragen daarnaast bij aan administratieve lasten⁸. Kijken met een kritische blik naar de regeldruk, ook vanuit het CSV, is nodig om deze te verminderen, in de hand te houden en te beoordelen op de toegevoegde waarde voor de maatschappij en de beroepsgroep.

Ook de ecologische crisis leidt tot druk op de gezondheidszorg⁹. In de nieuwe Green Deal Duurzame Zorg staan afspraken om de zorgsector duurzamer te maken. Bijvoorbeeld door minder materialen te gebruiken en om de CO²-uitstoot te verminderen.

Alle hierboven beschreven ontwikkelingen, vergrijzing, passende zorg, inclusiviteit, regeldruk en de ecologische crisis, vragen om een moreel sensitieve houding van verpleegkundig specialisten en om verpleegkundige (op)leiders die regie nemen vanuit een wetenschappelijk basis en kennis van de maatschappelijke context. Het CSV heeft met specifieke aandacht voor deze thema's een beleidsagenda opgesteld.

---

⁶ Zorginstituut Nederland (2022). Kader Passende Zorg.

⁷ RVS (2022). Passende zorg is inclusieve zorg. Een verkennend essay over wat ervoor nodig is om de zorg inclusiever te maken.

⁸ RVS (2022). Anders leven en zorgen. Naar een gelijkwaardig samenspel tussen naasten, vrijwilligers en beroepskrachten.

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/gevolgen-klimaatverandering>

5. Beleidsthema's CSV 2025-2029

De beleidsthema's van het CSV komen logischerwijs voort uit de ontwikkelingen in de context van de verpleegkundig specialist (hoofdstuk 4), de rol van de beroepsgroep zelf (hoofdstuk 3) en de rol van het CSV (hoofdstuk 2).

Deze beleidsthema's schetsen in hoofdlijnen waarop het CSV met passende zorg als uitgangspunt, bij haar besluiten op wil antiperen en aansluiten. Hoe het CSV dit wil gaan doen, wordt beschreven in jaarplannen. Waarbij per onderwerp de rol van het CSV verkennend, agenderend, signalerend, stimulerend, verbindend of regelgevend kan zijn.

Beschikbaarheid verpleegkundig specialisten

Minder personeel en een groeiende zorgvraag zorgen voor uitdagingen in de gezondheidszorg. Daarbij speelt de verpleegkundig specialist in het veranderende zorglandschap een belangrijke rol. De geleidelijke groei van het aantal verpleegkundig specialisten roept aandacht op voor de mate waarin de huidige opleidingscapaciteit aansluit bij de toekomstige zorgbehoefte.

Toetsing op kwaliteit van de opleiding en praktijkinstellingen

Het CSV richt zich op twee aspecten:

- Beroepsidentiteit
- Kwaliteit

Samenwerking

Verschillende disciplines in zorg en welzijn zouden samen moeten kijken hoe je het best inspeelt op de zorgvraag en op bredere ontwikkelingen. Dit vanuit het belang van de burger en niet primair vanuit de kaders van de eigen functie en het eigen beroep. Interprofessionele samenwerking, evenals samenwerking met naasten en patiënten is van groot belang.

Academische niveau van de verpleegkundig specialist

De verpleegkundig specialist heeft een academisch niveau, denkt kritisch, verhoudt zich tot maatschappelijke en politieke ontwikkelingen en onderbouwt het vak met uitkomsten van onderzoek en *best practices*.

Wettelijke bevoegdheden van de verpleegkundig specialist

Omdat de context van het beroep voortdurend in ontwikkeling is en het beroep zich steeds verder professionaliseert, is het nodig om bestaande wettelijke kaders te blijven evalueren. Zo zorgen we met elkaar voor een toekomstbestendige zorg waarbij de kwaliteit van zorg gewaarborgd blijft.

Ecologische crisis

De gevolgen van bijvoorbeeld klimaatverandering en vervuiling van het milieu zijn bij uitstek thema's die een organisatie brede aanpak vragen, in de hele keten en interdisciplinair.

Bijlage: Samenhang wet- en regelgeving

Samenhang tussen wet- en regelgeving, procedure-afspraken en werkinstructies voor verpleegkundig specialisten			
WIE	WELKE	WAT	WAAR
OVERHEID	Wetten, AMvB's (waaronder tijdelijke besluiten) en ministeriële regelingen.	Alle rechtsregels die tezamen het Nederlands recht vormen.	wetten.overheid.nl
MINISTERIE VWS	<p>Wetgeving met betrekking tot de kwaliteit van de gezondheidszorg, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wet op de geneeskundige behandelovereenkomst (WGBO) - Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG) - Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) - Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (WMCZ) - Wet toetreding zorgaanbieders (WTza) - Wet zorg en dwang (Wzd) - Geneesmiddelenwet (Gnw) - Wet op de lijkbezorging (Wlb) - Wet op hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) <p>Wet BIG</p> <ul style="list-style-type: none"> - Artikel 3 - basisberoepen - Artikel 14 - specialismen - Artikel 34 – opleidingstitelbescherming - Artikel 35 en 38 - opdracht tot verrichten van voorbehouden handelingen ontvangen en geven - Artikel 36 - voorbehouden handelingen - Tuchtrect 	<p>Geheel aan wetten die tot doel hebben de kwaliteit van de Nederlandse gezondheidszorg te bevorderen en te borgen.</p> <p>Wet waarin is vastgelegd op welke manier personen tot handelingen op het gebied van de individuele gezondheidszorg bevoegd zijn.</p> <p>Artikel 14: Artikel in de Wet BIG dat de wettelijke grondslag vormt voor het instellen van verpleegkundig specialismen op basis van een regeling.</p>	wetten.overheid.nl
BEROEPSVERENIGING V&VN	<p>Regeling Specialismen Verpleegkunde</p> <ul style="list-style-type: none"> - College - Registratiecommissie - Commissie Bezwaar en Beroep 	Beschrijving van de organen met hun taken en bevoegdheden, waarbij op hoofdlijnen is beschreven hoe de eisen rond registratie en herregistratie moeten worden vastgelegd.	Website VSR
COLLEGE CSV	<p>Algemeen Besluit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Registratie, herregistratie, erkenningen, competenties <p>Specifieke besluiten</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 specialismen - Buitenslands gediplomeerden 	<p>Uitwerking van de Regeling in concrete eisen en normeringen.</p> <p>Geheel van bepalingen met een specifiek toepassingsgebied.</p>	Website VSR
REGISTRATIECOMMISSIE RSV	<p>Beleidsregels</p> <p>Criteria</p> <p>Procedure-afspraken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interpretaties - Richtlijnen 	<p>Regels die zijn gericht op de uitvoering van bepalingen uit een collegebesluit.</p> <p>Normen die worden gehanteerd om te bepalen of er is voldaan aan de eisen van beleidsregels en collegebesluiten.</p> <p>Interne afspraken die stapsgewijs weergeven op welke wijze wordt vastgesteld of aan de eisen van beleidsregels en collegebesluiten is voldaan.</p>	Website VSR
ADMINISTRATIE Ledenservice	<p>Werkprocessen en -instructies</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handleidingen 	Interne beschrijvingen die aangeven welke handelingen een persoon moet verrichten om een specifieke taak correct uit te voeren.	